

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 15/1977-78
med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag angående ändring av 8 § landskapslagen om grunderna för skolväsendet.

Landstinget har i ärendet fått mottaga kulturutskottets betänkande nr 3/1977-78.

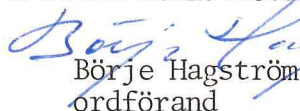
Stora utskottet har behandlat ärendet och beslutat omfatta kulturutskottets betänkande, då därigenom vid högstadieskola i distrikt, där samtliga kommuner samtycker därtill, elever som önskar välja finska språket som tillvalsämne, kan få undervisningen i detta språk fördelad på färre veckortimar när kursen fördelas på flera läsår. Ur elevens synpunkt kan detta ej vara annat än till lättnad då fråga är om ett krävande läroämne. Majoriteten i utskottet har tagit ställning till lagförslaget utifrån dessa förutsättningar.

Minoriteten i utskottet har ansett nödvändigt att sätta in denna fråga i ett större sammanhang och därför velat lämna ställningstagandet till lagförslaget beroende av ett klarläggande av framförallt näringslivets men också den offentliga sektorns behov av arbetskraft med insikter i finska språket. Sålunda har man önskat avvakta den utredning som är under arbete i den parlamentariskt tillsatta arbetsgrupp, vilken i anledning av hemställningsmotion nr 47 till 1976-77 års landsting tillkommit med uppgift att utarbeta förslag till övergripande målsättning för all utbildning i landskapet. Minoriteten, bestående av ledamöterna Bengtz, Boman, N. Karlsson, ersättaren Olof M. Jansson och viceordföranden Söderström har alltså pläderat för ett förkastande av förslaget. En av nämnda minoritet inlämnad reservation åtföljer betänkandet. De övriga ledamöterna och ordföranden Hagström stödde kulturutskottets betänkande.

Med hänvisning till det ovan anförda får stora utskottet vördsamt föreslå att Landstinget måtte antaga lagförslaget oförändrat.

Mariehamn den 6 januari 1978.

På stora utskottets vägnar:

Börje Hagström
ordförand

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Hagström, viceordföranden Söderström, ledamöterna Bengtz, Boman, Nils Karlsson, Roald Karlsson, Nylund, Sanders och Öberg samt ersättaren Olof M. Jansson.

R e s e r v a t i o n

Emedan vi undertecknade inte omfatta Stora utskottets beslut angående betänkande i anledning av förslag till ändring av 8 § om grunderna för skolväsendet anför vi följande reservation.

Vi omfatta de uppfattningar och ställningstaganden som anföres i Olof M. Janssons reservation i anledning av kulturutskottets betänkande nr 3 1977/78 i samma ärende och därutöver uttala vi följande:

Den av landskapsstyrelsen tillsatta parlamentariska utbildningskommittén har börjat sitt arbete med att försöka kartlägga det åländsk samhällets utbildningsbehov, bl.a. behovet av personer med kunskaper i finska. Resultatet av denna undersökning kommer att visa hur stort behovet av undervisning i finska språket som förefinns på Åland. Det har visat sig att bistande kunskap i finska anförts som orsak att åländska ungdomar inte anställts på hemmaplan.

Vi frågar om

~~Ante~~ utvecklingen i landskapet borde styras därhän att en onödig belastning av de åländska eleverna med inlärnin g av detta svåra ämne kunde undvikas. Vi anse att effektiva åtgärder borde vidtagas så att inte onödiga krav på kunskaper i finska bromsar våra ungdomars arbetsmöjligheter och karriär i hembygden. Ävenså borde de som utbildat sig i Sverige ges anställningsbehörighet utan onödiga formaliteter. Även näringslivets attityder i ovannäm t avseende tål en översyn.

Underhandlingar med riksmyndigheterna om en åländsk typ av student-skrivningar pågår och när dessa givit önska resultat bör en uppföljning enligt ovannämnda omständigheter följa om resultatet skall ha något värde. Vi konstatera alltså att den föreslagna lagändringen har ett direkt sammanhang med hur vi styr utvecklingen på hemmaplan. Därför anse vi att denna lagändring är obefogad i detta skede förrän alla nunämnda spörsmål blivit klarlagda och landstinget getts en konkret bakgrund för sitt ställningstagande till finska språkets ställning i den åländska undervisningen.

Med stöd av det ovananförda föreslå vi att lagförslaget i föreliggande framställning förkastas av landstinget.

Mariehamn den 5 januari 1978.

Olof M. Jansson,

Tage Boman

Peder Söderström

Göran Bengtz

Nils Karlsson